

Управління культури, національностей та релігій
Миколаївської обласної державної адміністрації
Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна

Іду на урок мистецтва

*Інформаційний список
для організаторів дитячого читання*

Випуск 1

Миколаїв
2021

Укладач Л. Г. Шевцова

Редактор О. К. Карпенко

Відповідальна за випуск Т. А. Жайворонок

Іду на урок мистецтва : інформ. список для організаторів дитячого читання. Вип. 1 / Миколаївська обл. б-ка для дітей ім. В. О. Лягіна ; уклад. Л. Г. Шевцова. – Миколаїв, 2021. – 11 с.

Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна розпочинає видання інформаційного списку літератури «Іду на урок мистецтва», який знайомить зі статтями з періодичних видань, що надійшли до нашої бібліотеки у січні – червні 2021 року.

Матеріал розміщений за такими розділами:

1. Особливості викладання мистецтва в школі
2. Особливості викладання образотворчого мистецтва
3. Вивчаємо творчість художників
4. Творча майстерня
5. Особливості викладання музичного мистецтва

У межах кожного розділу публікації подано в алфавіті авторів або назв.

Список призначений для вчителів та керівників гуртків мистецтва в загальноосвітніх школах та інших навчальних закладах.

Періодичність виходу – один раз на півріччя.

Шановні колеги! Сподіваємось, що інформаційний список стане помічником у вашій професійній діяльності.

1. Особливості викладання мистецтва в школі

Боднарюк, Л. С. Навчаємо мистецтва у дистанційному форматі / Л. С. Боднарюк // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - № 2. - С. 24-31.

Актуалізується проблема дистанційного навчання мистецтва у закладах загальної середньої освіти.

Організацію дистанційного навчання подано у вигляді правил, що послідовно розкривають етапи його реалізації у школі під час карантину та дозволяють забезпечувати ефективно опанування учнями мистецтва. Висвітлено інтернет-платформи, форми взаємодії учасників освітнього процесу та наведено розроблені авторкою варіанти і приклади завдань, види оцінювання, апробовані нею під час дистанційного навчання у 2020-2021 роках.

Бойко-Гулівата, О. Онлайн-дорога від серця вчителя до серця дитини : педагогічна діяльність в умовах карантину / О. Бойко-Гулівата, М. В. Дьомін // Мистецтво в школі : музика, образотворче мистецтво, художня культура. - 2020. - № 12. - С. 4-19.

Під час карантину було запроваджено новий формат цікавого спілкування, ефективного навчання і взаємодії з учнями, їхніми батьками, а також з колегами з інших шкіл, зокрема, створено операційну Viber-групу, що об'єднала кілька класів. Поступово дистанційне навчання набуло обертів: урізноманітнювалися форми роботи, завдання тощо. Співавторки статті пропонують ознайомитися з деякими з них.

Краснова, Н. М. Квест-технологія на уроках мистецтва в старшій школі / Н. М. Краснова, І. П. Тимофеева // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - № 1. - С. 26-31.

Стаття розкриває проблему використання квест-технології в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти. Виокремлено характеристики квесту, спільні риси квесту з іншими технологіями, різновиди квестів. Розроблено квест-технологію, що складається з підготовчого, змістовного та заключного етапів і передбачає відповідний набір методів на кожному з них. Розглянуто застосування квест-технології у межах вивчення теми "Мистецтво далекогосхідного культурного регіону" шкільного інтегрованого курсу "Мистецтво" в 10 класі (тема 3 в блоці програми для загальноосвітніх навчальних закладів (10-11 класи. Рівень стандарту).

Масол, Л. М. Професійні орієнтації старшокласників у сфері мистецтва та креативних індустрій / Л. М. Масол // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - № 2. - С. 3-7.

Подано обґрунтовану авторську методичку формування професійних орієнтацій старшокласників на творчі професії у сфері мистецтва та креативних індустрій під час опанування інтегрованого курсу "Мистецтво". Методика передбачає включення до змісту освіти, насамперед у підручники, системи варіативних художньо-практичних завдань профорієнтаційного спрямування і охоплює допрофільну і профільну освіту. Розроблено спеціальні "професійні випробування", які у старшій школі відповідають обраним учнями мистецьким профілям навчання.

Миропольська, Н. Є. Художні цінності в життєвому просторі старшокласників: до постановки проблеми / Н. Є. Миропольська // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - N 1. - С. 10-14.

У статті виокремлюється постановка проблеми виховання особистісних художніх цінностей старшокласників на уроках «Мистецтво». Розроблено нові технологічні прийоми: іншомовна мистецька терміно-ідіоматична «інкрустація» уроків мистецтва, мистецтво літературного-художнього перекладу; діалог культур у «машині часу». Розкрито три принципи змістової організації уроку мистецтва: кореляції традиційних методичних прийомів з інноваційними; організації учнівської творчості; «схвального резонансу» уроку, результатом яких є розуміння мистецького знаку в його загальному й контекстуальному значенні та суголосність позиції вчителя й учнів стосовно емоційних аспектів уроку.

Новикова, Н. В. Технології оцінювання освітніх результатів учнів 8-11 класів на уроках мистецтва в умовах дистанційного навчання / Н. В. Новикова // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - N 2. - С. 51-54.

Статтю присвячено актуальній у мистецькій освіті проблемі оцінювання освітніх результатів учнів в умовах дистанційного навчання. Висвітлено окремі аспекти застосування онлайн-інструментарію для здійснення різних видів оцінювання в синхронному та асинхронному освітніх режимах. Розкрито сутність технології "Портфоліо учня" як такої, що уможливлює триангуляцію суб'єктів оцінювання протягом навчального року, сприяє реалізації принципів індивідуалізації освітньої траєкторії учня. Подано апробований автором алгоритм створення учнівського портфоліо, розглянуто змістове наповнення його структурних елементів, зокрема запропоновано види проєктних завдань з мистецтва для учнів 8-11 класів, схарактеризовано такі види завдань, як артбук і фотокосплей.

Ширко, А. А. Формування професіоналізму вчителя мистецтва як учасника освітньої взаємодії в умовах НУШ / А. А. Ширко // Мистецтво

та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - N 1. - С. 50-57.

У статті представлено досвід роботи відділу культури та естетики ДОШПО з підвищення рівня методичної та професійної компетентності педагогічних працівників мистецьких дисциплін області, що включає курсову підготовку педагогів і міжкурсові заходи та сприяє забезпеченню системного розвитку професіоналізму педагогічних працівників в умовах змін, пов'язаних із реалізацією положень Концепції нової української школи та новими викликами дистанційного навчання. Акцентовано увагу на дієвості форм групової взаємодії вчителів мистецтва (професійна група у Фейсбук, методична студія вчителів мистецьких дисциплін в умовах НУШ) та нових формах роботи (обласна web-вітрина).

2. Особливості викладання образотворчого мистецтва

Волощук, А. Види навчальних занять з образотворчого мистецтва в позашкільній студії Золтана Баконія / А. Волощук // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - N 2. - С. 8-13.

У статті аналізується діяльність позашкільної студії образотворчого мистецтва при Ужгородському палаці піонерів під керівництвом Золтана Баконія. Цілісність освітнього процесу в художній студії забезпечувалася органічним симбіозом навчальних, виховних та творчих завдань задля формування особистості школяра. Розглядаються різні види занять, що сприяли підвищенню образотворчої Ю.майстерності студійців, формували всебічно розвинену, гармонійну особистість із високим рівнем естетичної культури. В основу педагогічного процесу були покладені наукові підходи, ефективно поєднані з власним життєвим і професійним досвідом, художньою майстерністю, педагогічною інтуїцією митця і педагога.

Кузьменко, Г. В. Освітньо-творчий проєкт "Разом до прекрасного": опановуємо образотворче мистецтво / Г. В. Кузьменко // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - N 2. - С. 38-44.

Презентовано авторський освітньо-творчий проєкт "Разом до прекрасного" для учнів молодшого шкільного й підліткового віку та методичку його впровадження, що реалізують підхід авторки до опанування учнями образотворчого мистецтва у режимі онлайн-занять. Розкрито мету, особливості організації проєкту та методичку його реалізації. Описано перший цикл занять на тему "Мистецтво графіки: його величність силует" з виокремленням форм і методів роботи із школярами. Представлено результати проведеного проєкту, висновки

щодо його розробки та реалізації на практиці. Напрацювання авторки будуть корисними у розробці новітніх форм навчання образотворчого мистецтва в умовах формальної і неформальної освіти.

3. Вивчаємо творчість художників

Завалова, І. Весна в Карпатах : бесіда за картиною Антона Кашшая / І. Завалова // Джміль. - 2021. - № 4. - С. 12-13 : фот. кольор.

Публікація дає змогу ознайомити дошкільнят і молодших школярів із творчістю сучасного українського художника Антона Кашшая. Він з дитинства любив гори. Його батько був лісником і навчив юного художника з повагою ставитися до природи. На картині зображені найбільші в Україні гори - Карпати. Здається, що ми дивимося на цей пейзаж з висоти пташиного польоту. Саме такий ракурс у картині викликає захват, дарує радість і відчуття свободи.

Завалова, І. Чай і полуниці : бесіда за картиною Барбари Мок / І. Завалова // Джміль. - 2021. - № 5/6. - С. 20-21 : фот. кольор.

Чай і полуниці - саме так називається полотно американської художниці Барбари Мок. Публікація допоможе ознайомити дошкільнят та молодших школярів із натюрмортом, розкрити особливості цього жанру живопису, навчити виділяти у картині головне, бачити її композицію загалом, і окремі деталі. Під час образотворчої діяльності можна запропонувати дітям створити натюрморт, використавши як зразки реальні предмети, а потім спробувати відчувти аромат живих квітів та чаю і перенести ці враження й відчуття на папір.

Немира, К. Небесний бій : бесіда за картиною Миколи Реріха / К. Немира // Джміль. - 2021. - № 3. - С. 26-28 : фот. кольор.

Картина "Небесний бій" Миколи Реріха так і вабить погляд. На ній начебто нічого особливого не зображено: просто небо, хмари, що клубочаться над землею. Як же вдалося митцеві так цікаво написати небо? Які барви використовує художник, чому саме ці? Коли їх можна побачити на небі? Який стан неба змальовано? Чому хмаринки такі різні? Чому картина називається саме так? До публікації подано майстер-клас, де потрібно створити кольори неба, змішуючи барви на своїй палітрі. На двох аркушах паперу написати небо: на першому - ранкове, коли сонця ще не видно - воно тільки готується вигулькнути з-за обрію, на другому - захід сонця.

Окремова, К. Дивуйся і фантазуй : бесіда за картиною Емми Андієвської "Подорож: п'ятеро в човні, комахи і водяний слон" / К. Окремова // Джміль. - 2021. - N 2. - С. 24-25 : фот. кольор.

Публікація ознайомлює дітей із сюрреалізмом у живописі на прикладі картини української художниці Емми Андієвської. Картина називається "Подорож: п'ятеро в човні, комахи і водяний слон". Спробуйте знайти цих п'ятьох у човні. Цікаво фантазувати разом із цією картиною. Вона загадкова, химерна і водночас виразна й радісна. Такою її роблять яскраві насичені кольори. Чому художники створюють свої картини, про що вони хочуть розповісти, чому вибирають для цього не слова, не звуки, а фарби.

Окремова, К. Шайбу! Шайбу! : бесіда за картиною "Цього разу напевно" Річарда де Вольфе / К. Окремова // Джміль. - 2021. - N 1. - С. 20-21 : фот. кольор.

Бесіда за картиною канадського художника Річарда де Вольфе, присвяченою одній з улюблених зимових розваг дитвори. Кинувши оком на цю картину, одразу хочеться трохи відсунутися вбік, аби не отримати по лобі шайбою, що вилітає з-під ключки спиртного гравця. А тоді вже із захватом розглядати азартних хокеїстів та чепурний зимовий краєвид і захоплюватися майстерністю митця.

Артеменко, М. Ангелятка : [різдвяний ангелик: майстер-клас] / М. Артеменко // Джміль. - 2020. - N 12. - С. 18-19 : фот. кольор.

Публікація допомагає організувати інтегровану діяльність із дошкільнятами та молодшими школярами - створити незвичайного ангелика, використовуючи папір і підручні матеріали, та інсценізувати розмову ангелят. Цей матеріал допоможе залучити малят до театралізованої й образотворчої діяльності. Діти навчаються працювати в колективі, розвивають музичні та сценічні здібності, мовлення, пам'ять, увагу й уяву. Така інтегрована робота активізує пізнавальну діяльність і стимулює фантазію малят.

Артеменко, М. Свічка для затишку : [майстер-клас] / М. Артеменко // Джміль. - 2020. - N 12. - С. 31 : фот. кольор.

На майстер-класі з виготовлення свічки діти навчатимуться створювати безпечні ozdobi для ялинки, які стануть приємними сюрпризами для їхніх рідних та друзів. Зверніть увагу малят на те, як зробити свічку і яскравою, і гарною. Які кольори варто поєднувати, а які ні? У публікації

подано цікаві загадки про свічку та вогонь. Для роботи потрібно: втулку - картонний циліндр від туалетного паперу, білий і кольоровий папір для вогника, чорний фломастер, ножиці, клей.

Живопис кавою : [техніка малювання кавою: майстер-клас] // Жасмин : журнал для сучасних дівчат. - 2021. - № 3. - С. 7 : фот. кольор.

Іванова, І. Ю. Вивчення техніки coffee-art у закладах мистецької освіти / І. Ю. Іванова // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - № 2. - С. 32-37.

У статті розглянуто питання вивчення в закладах мистецької освіти техніки coffee-art (кавовий живопис) - оригінальної техніки образотворчості за допомогою розчину натуральної кави, яка подібна до акварельного живопису техніками лесування та гризайль. Висвітлено авторські заняття з кавового живопису з учнями молодшого та середнього шкільного віку із використанням специфічних прийомів виконання малюнка: малювання на вологому, зім'ятому та зістареному папері, монотипія, притрушування гранульованою кавою, роздмухування, відбитки, набриск, плямографія, а також використання додаткових матеріалів для отримання фактурних ефектів.

Майструємо шумовий оркестр! : [майстер-клас по виготовленню маракасів, дудочки та свистунців] // Джміль. - 2021. - № 1. - С. 24 : іл. кольор.

Для виготовлення маракасів згодяться банки з-під кави, пластикові пляшки від йогурту, контейнери від "кіндер-сюрпризів". Потрібно засипати всередину гудзики, бісер, дрібні камінчики, квасолю, горох - різні наповнювачі звучать по-різному. Дудочки та свистунці можна зробити з пластикових коктейльних трубочок. Якщо зрізати їх по діагоналі на різній довжині, вони видаватимуть різні звуки.

Нападій, Н. Апетитні малюнки : [майстер-клас] / Н. Нападій // Джміль. - 2021. - № 5/6. - С. 4-5 : цв. кольор.

Авторка пропонує дітям разом придумати власну смачну країну або одразу кілька: Овочеву, Фруктову, Тістечкову, намалювати їх, зобразити захопливі пригоди їх мешканців. Усе це ви знайдете у публікації: діти фантазують - вигадують незвичайну країну, навчаються використовувати нестандартно знайомі прийоми малювання, мають змогу експериментувати, працювати разом, створюючи спільну композицію на ватмані, тощо. А для цього вам знадобиться: гуаш, пензлики різних розмірів, папір А3 акварельний або для креслення, вода, серветки.

Нападій, Н. Новорічні красуні : [новорічні вітальні листівки : майстер-клас] / Н. Нападій // Джміль. - 2020. - № 12. - С. 6-7 : іл. кольор.

У публікації подана послідовність малювання різноманітних ялинок для створення новорічних листівок. Запропонуйте дітям

поекспериментувати з нетрадиційною технікою образотворчості. Малюйте пензликами, пальчиками, використовуйте різні техніки мазків.

Нападій, Н. Птах мрії : [майстер-клас] / Н. Нападій // Джміль. - 2021. - N 3. - С. 14 : фот. кольор.

Для саморобки потрібно: 4 аркуші А1 (ватман), фарби (акварель чи гуаш), фломастери, пензлики, папір А4. Необхідно склеїти між собою аркуші ватману у великий прямокутник. Намалювати олівцем ескіз птаха, а також квіти, гілочки, листя навколо нього. Кожен учасник матиме свою власну маленьку пір'їнку, власноруч оздобить її. А потім потрібно разом поєднати пір'їнки, щоб птах мав яскравий і гармонійний вигляд.

Прикраси для таємничок : малюємо саморобними штампами : [майстер-клас] // Візерунок у долонях. - 2021. - N 5. - С. 18-19 : фот. кольор.

Ви коли-небудь робили штамп із фруктів чи овочів? А з різноманітних дрібничок та підручних матеріалів? Не доводилося? Виявляється, малювати такими штампами неймовірно весело і прикольо. Картопля, яблука, гудзики і нитки – в хід іде все, що робить папір яскравим і барвистим.

Щітка "Квіткова пані" : [розпис по дереву: майстер-клас] // Жасмин : журнал для сучасних дівчат. - 2021. - N 6. - С. 17 : фот. кольор.

Для розпису знадобиться: дерев'яна щітка для волосся, акрилові фарби, пензлі, лак. Щоб розписати дерево, спочатку необхідно підготувати його. Далі простим олівцем намітити розташування деталей майбутнього малюнка, а потім вже розмалювати акриловими фарбами. Після повного висихання нанести на зображення 2-3 шари лаку.

5. Особливості викладання музичного мистецтва

Гринчук, І. П. Фортепіанна музика українських композиторів: репертуарний та методичний аспекти / І. П. Гринчук // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - N 2. - С. 55-60.

У статті піднято актуальну тему оновлення репертуарного методичного забезпечення виконавських інструментальних класів, інформативного музикознавчого і теоретико-методичного супроводу навчально-методичних посібників, зошитів-посібників, адресованих майбутнім вчителям музичного мистецтва, педагогам спеціальних мистецьких закладів та загальноосвітніх шкіл. Увагу зосереджено на фортепіанному репертуарі з творів українських композиторів у їх

стильовому, жанровому, інтерпретаційному зрізі. Зроблено висновки про перспективність укладання навчально-методичних посібників репертуарного типу, зокрема на матеріалі української фортепіанної спадщини, авторських посібників-зошитів для організації слухання музики, орієнтованих на сучасні виклики мистецької освіти.

Гумінська, О. О. Візуальне моделювання уроку музичного мистецтва / О. О. Гумінська // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - № 1. - С. 15-19.

У статті деталізовано поняття візуального моделювання уроку музичного мистецтва як представлення його структури і складових (тема, надзавдання, види музичної діяльності) в наочній (графічній, знаково-символічній) формі. Візуальні моделі уроків музичного мистецтва виокремлено у форми-структури (музично-педагогічна партитура, опорна схема, ментальна карта) і форми-послідовності (план-ланцюжок, «стрічка часу»). Наведено приклади візуальних моделей уроку музичного мистецтва в 3 класі з теми «Фрески Софії Київської» (за підручником І. Стеценко, Г. Остапенко).

Кормош, М. В. Розвиток музичної освіти у вибраних країнах Європи у XXI столітті / М. В. Кормош // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - № 2. - С. 18-23.

Дана стаття присвячена аналізу розвитку музичної освіти (дошкільної, базової шкільної та вищої) у вибраних країнах Європи (Фінляндія, Німеччина, Швеція) у XXI столітті. Розкрито основні фактори, які впливають на ефективність розвитку музичної освіти на різних етапах навчання та забезпечують її успішність. Здійснено характеристику структури та особливостей організації музично-навчального процесу в закладах освіти. З'ясовано доцільність впровадження окремих надбань у мистецькій освіті зазначених держав у вітчизняну систему музичної освіти.

Ратко, М. В. Інтерактивні ігри на уроках музичного мистецтва у традиційному та змішаному форматі навчання / М. В. Ратко, Л. А. Римар // Мистецтво та освіта : Художня культура. Естетичне виховання. - 2021. - № 1. - С. 20-25.

Охарактеризовано організаційно-технологічні особливості застосування на уроках музичного мистецтва дидактичних ігор, які засновуються на різних формах групової інтеракції. Продемонстровано методiku проведення ігор у традиційному, змішаному і дистанційному (цифровому) освітніх форматах; визначено модеруючі чинники інтеракції, які забезпечують максимальне залучення учнів в освітній процес. Запропоновані і адаптовані в педагогічній практиці ігри використовуються в початковій та основній школі, а їх результативність залежить від продуманого, деталізованого планування

процесуально-технологічної складової, оволодіння учасниками педагогічної взаємодії навичками роботи з різними освітніми платформами та веб-ресурсами, гнучкості і водночас критичності методичного мислення педагога.

Фортепіанні ансамблі українських композиторів // Музична школа : навчально-методичне видання. - 2020. - N 8(142). - С. 2-55.

Черговий номер журналу «Музична школа» пропонує фортепіанні ансамблі українських композиторів, а саме: Т. Максимов, пер. І. Юдіної «Полька»; Ю. Зубай «Карусель», «Прогулянка», «Осінь пісня», «Концерт»; М. Трубай «Варіації на українську тему»; Г. Кушнарєнко «Чотири руки на чорних клавішах»; Ш. Дюмон, аранж. І. Юдіної «Французький бульвар»; С. Рахманінов, В. Грязнов, пер. І. Юдіної «Італійська полька».